

Slovanská srovnávací jazykověda

Předmět a úlohy slovanské srovnávací jazykovědy

- **SLOVANSKÁ SROVNÁVACÍ JAZYKOVĚDA** je věda:
- o slovanských jazycích
- o větším nebo menším stupni shod, podobností a rozdílů mezi slovanskými jazyky
- o bližších nebo vzdálenějších příbuzenských vztazích mezi slovanskými jazyky
- Je to věda **historická**:
- zabývá se dějinami slovanských jazyků od nejstarších dob
- vzájemné vztahy mezi slovanskými jazyky a jejich dnešní stav není možné pochopit a vědecky vysvětlit bez zkoumání historického vývoje
- používá historicko-srovnávací metodu a určuje základní vlastnosti **praslovanštiny**

Praslovanština

- společný jazyk, kterým hovořili Slované před odchodem z původní pravlasti; je to společný jazyk Praslovanů
- общеславянский язык, славянский язык-основа (rus.), le slav commune (fr.), slavische Ursprache (něm.)

SLOVANSKÁ SROVNÁVACÍ JAZYKOVĚDA

- zjišťuje vlastnosti původního jazyka Slovanů, ze kterého se vyvinuli jednotlivé slovanské jazyky porovnáváním nejstarších stádií slovanských jazyků
- nejcennějším pramenem při tomto porovnání je **staroslověnština** – nejstarší slovanský *spisovný* jazyk z 9. stol.

Staroslověnština

- **Staroslověnština jako zdroj:**
- gramatická stavba a základní slovní fond přetrvávají staletí bez toho, aby se podstatně měnily. Společný jazyk Slovanů i po odchodu z pravlasti v prvních stoletích našeho letopočtu si dlouho zachoval svou základní slovní zásobu, gramatickou stavbu i hláskovou soustavu. Staroslověnština zrcadlí poměrně věrně podstatné vlastnosti praslovanštiny

Prameny pro zjišťování základních vlastností praslovanštiny

- **staroslověnština a její porovnání s nejstaršími historickými fázemi ostatních slovanských jazyků** – gramatická stavba a základní slovní fond přetrvávají staletí bez toho, aby se podstatně měnily. Společný jazyk Slovanů i po odchodu z pravlasti v prvních stoletích našeho letopočtu si dlouho zachoval svou základní slovní zásobu, gramatickou stavbu i hláskovou soustavu. Staroslověnština zrcadlí poměrně věrně podstatné vlastnosti praslovanštiny
- porovnávání staroslověnštiny s těmi indoevropskými jazyky, které jsou jí nejbližší – především baltské jazyky
- porovnání s ostatními indoevropskými jazyky (latina, řečtina,...)

Srovnávací a historická gramatika 19. stol. přinesla proti dosavadním jazykovědným směrům několik velmi pozitivních výsledků. Především to bylo **zavedení přísně vědecké metodologie, řešení základních otázek jazykového vývoje, genetická klasifikace indoevropských jazyků a objasnění základních jevů artikulační fonetiky**

ÚLOHY SLOVANSKÉ SROVNÁVACÍ JAZYKOVĚDY:

- podat poznatky:
- o dějinách slavistiky
- o vzniku a povaze společného jazyka Slovanů a jeho vztahu k dalším indoevropským jazykům
- o vzniku jednotlivých slovanských jazyků
- o základních vývojových tendencích v historickém vývoji jednotlivých slovanských jazyků
- o nářeční diferenciaci slovanských jazyků